

29/06/2019

Γέροντας Εφραίμ: “Η πνευματική πατρότητα κατά τον απ. Παύλο”

/ [Αγιορείτικα](#)

Παρακολουθήστε ένα μικρό απόσπασμα από την ομιλία του Καθηγουμένου της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου από τον Λόφο του Γαλλίωνος στην Αρχαία Κόρινθο.

Το θέμα το οποίο ανέπτυξε ο Γέροντας Εφραίμ ήταν: “Η πνευματική πατρότητα κατά τον Απόστολο Παύλο”.

Ακολουθεί το κείμενο με την ομιλία:

Ὁ Χριστὸς ἀποκάλυψε τὸν Θεὸ Πατέρα στὸν ἄνθρωπο. «Οὐδὲ τὸν πατέρα τις

ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι». Μέσω τοῦ σαρκωθέντος, ἀναστάντος καὶ ἀναληφθέντος Χριστοῦ φανερώθηκε πλήρως ἡ πατρότητα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἔννοια τῆς πνευματικῆς πατρότητος πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχη ἀντίληψη τῆς πατρότητος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πατρικῆς σχέσεώς Του μετὰ τοὺς ἀνθρώπους. Θεωρεῖται ὡς σύμβολο τῆς θείας πατρότητος, ἐνῶ ὁ πνευματικὸς πατέρας λειτουργεῖ στὴν Ἐκκλησία ὡς τύπος ἢ σύμβολο τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τὸν Θεὸ Πατέρα προέρχεται «πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς», ὅπως τονίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὰ πνευματικά του τέκνα, τοὺς Ἐφεσίους. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἦταν ὁ κατεξοχὴν πνευματικὸς πατέρας μετὰ χιλιάδες πνευματικά τέκνα σὲ ὅλο τὸν τότε γνωστὸ κόσμον. Θὰ δοῦμε σὲ αὐτὴν τὴν ὁμιλία μας τὸν Ἀπόστολο Παῦλον ὡς πνευματικὸ πατέρα καὶ πῶς βίωσε ὁ ἴδιος τὴν πνευματικὴ πατρότητα.

Πῶς ἀποκτᾶται ἡ πνευματικὴ πατρότητα; Σίγουρα ὄχι μετὰ τὴν δική μας προσπάθεια. Ἡ πνευματικὴ πατρότητα ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Δὲν εἶναι χάρισμα ποὺ θὰ μπορούσε κάποιος νὰ τὸ ἀποκτήσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ ἢ ἀποκλειστικὰ γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἀναπτύσσεται ὡς χάρισμα καὶ καρπὸς ἀγάπης καὶ φροντίδας γιὰ τὴν αἰώνια σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἀποκλειστικὰ μόνο ἐντὸς μίας προσωπικῆς σχέσεως μετὰ τὸν ἄλλο, μόνο μέσα στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησία.

Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ δημιουργεῖ μίαν συγγένειαν ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέει στοὺς Ἐφεσίους ὅτι δὲν εἶναι πλέον ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολίτες τῶν Ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ κάτι ἐπὶ πλέον, τοὺς τονίζει ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐπέλεξε πρὸς καταβολῆς κόσμου καὶ μᾶς προόρισε «εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ». Τὴν υἰοθεσίαν προγευόμεθα μέσα στὴν οἰκογένειαν τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ αὐτὴν ἐδῶ τὴν ζωὴ μετὰ τὴν «ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος», ἀλλὰ σὲ τέλειον βαθμὸ μετὰ τὸν θάνατό μας καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ, γι' αὐτὸ καὶ «στενάζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι». Ὁ πνευματικὸς πατέρας εἶναι τὸ κύριο πρόσωπο στὴν Θεανθρώπινη οἰκογένειαν τοῦ Χριστοῦ.

Πνευματικὸς πατέρας μπορεῖ νὰ γίνῃ αὐτὸς ποὺ ἔχει καθαρθεῖ ἀπὸ τὰ πάθη, ποὺ ἀξιώθηκε θείου φωτισμοῦ, ἀλλὰ κυρίως αὐτὸς ποὺ ἔχει τὸ χάρισμα τῆς διακρίσεως τῶν πνευμάτων καὶ μπορεῖ νὰ γεννᾷ πνευματικά. Δὲν νοεῖται πνευματικὸς πατέρας δίχως πνευματικά τέκνα. Τονίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στοὺς ἀγαπημένους του Κορινθίους: «Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ. Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα». Δὲν εἶναι τὸ χάρισμα τῆς διδασκαλίας, τῆς ὑψηλῆς διανοητικῆς γνώσεως ποὺ καταξιώνει τὸν πνευματικὸ πατέρα, ἀλλὰ τὸ ὅτι μπορεῖ νὰ ἀναγεννᾷ πνευματικῶς τοὺς

άνθρώπους «διὰ τοῦ εὐαγγελίου», διὰ τῶν λόγων τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐκπορευομένης Χάριτος τῆς προερχομένης ἐκ αὐτῶν.

Ἡ πνευματικὴ πατρότητα ἐξαρτᾶται ἄμεσα ἀπὸ τὴν προσωπικότητα τοῦ πνευματικοῦ πατέρα. Ὁ πνευματικὸς πατέρας μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι πολὺς Γέροντας, νὰ μὴν εἶναι καὶ κληρικός, ἀλλὰ κάποιος ἐνάρετος καὶ ἁγιασμένος ἀπλὸς μοναχός. Ἡ πατρότητα δὲν ὀφείλει νὰ πηγάζει ἀπὸ τὴν ἱερωσύνη, εἶναι χαρισματικὴ καὶ ἔχει προσωπικὸ χαρακτήρα. Τὸ χάρισμα αὐτὸ ὅμως ἀναπτύσσεται ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ πρότυπο τῆς ἱερωσύνης ἀναφερόταν στὸν Πατέρα Του ὡς ἀνώτερό Του. Ὅχι ὡς πρὸς τὴν οὐσία τῆς Θεότητος, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὸ αἷτιο. Ὁ Χριστὸς τὸ ἔχει ἀναφέρει: «Ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστίν». Ὁ Πατήρ εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ἀρχὴ τῆς Θεότητος, ὁ μόνος Θεογόνος, ὁ μοναδικὸς αἷτιος καὶ γιὰ τὸν Υἱὸ καὶ γιὰ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ἰσως γι' αὐτὸν τὸν λόγο ὑπάρχει στοὺς Δυτικούς ἡ ἔννοια τῆς ἀπολυτότητος τῆς ἱερωσύνης τοῦ Χριστοῦ καὶ γενικὰ τῆς ὑπερτονίσεως τῆς ἱερωσύνης. Εἶναι μία συνέπεια τῆς αἱρετικῆς τους διδασκαλίας, τοῦ φιλιόκβε. Εἰδικὰ στὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον φαίνεται ἡ ἀναφορὰ καὶ ἐξάρτηση τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν Πατέρα Του. Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικὰ κάποια χωρία: «Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὼ ἐργάζομαι». «Οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα». «Καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ». «Ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε· πάτερ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα». Ἡ πνευματικὴ πατρότητα εἶναι πάνω ἀπὸ τὴν χάρη τῆς ἱερωσύνης, ὅπως καὶ ὁ Θεὸς Πατέρας εἶναι ἀνώτερος ὡς πρὸς τὸ αἷτιο ἀπὸ τὸν Υἱὸ καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι καὶ στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἔχουμε μεγάλους πνευματικοὺς πατέρες ποὺ δὲν εἶχαν τὴν χάρη τῆς ἱερωσύνης, ὅπως ὁ Μέγας Ἀντώνιος, ὁ Μέγας Παχώμιος, ὁ Ἀββᾶς Ὡρ ποὺ εἶχαν ὑπὸ τὴν καθοδήγησή τους χιλιάδες μοναχοὺς, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης ἦταν ἀπλὸς μοναχός. Αὐτοὶ ποὺ ἀναφέραμε δέχονταν τὴν ἐξαγόρευση ἀκόμα καὶ Ἀρχιερέων. Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶχε ὡς πνευματικὸ πατέρα του τὸν Μέγα Ἀντώνιο. Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἰβηροσκητιώτης ποὺ ἔζησε τὸν 16ο αἰῶνα ἂν καὶ ἦταν ἀπλὸς μοναχὸς λάμβανε τὴν εὐλογία καὶ ἄδεια τῶν Ἀρχιερέων καὶ ἐξομολογοῦσε τοὺς πιστοὺς.

Τὴν ἐπικύρωση στὴν κλήση τοῦ πνευματικοῦ πατέρα τὴν κάνει ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, λέγοντάς του μυστικὰ καὶ βεβαιώνοντας τὴν καρδιά του, «μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἄνθρώπους ἔση ζωγρῶν», ὅπως εἶχε πεῖ καὶ στὸν Ἀπόστολο Πέτρο. Αὐτὸ τὸ ἔργο εἶναι ἀποστολικό, εἶναι σωτηριῶδες, εἶναι πολὺ ὑψηλό. Ὁ πνευματικὸς πατέρας γίνεται Χριστοειδής, σύμμορφος τοῦ Χριστοῦ, ἐπιτελεῖ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ. Τὸ νὰ σαγηνεύει κάποιος ψυχὰς καὶ νὰ τὶς ὀδηγεῖ στὸν Χριστό, στὴν ὁδὸ τῆς σωτηρίας δὲν εἶναι ἀπλὴ ὑπόθεση. «Ἡ Ὁρθόδοξη Παράδοση τοποθετεῖ τὸν πνευματικὸ πατέρα σὲ ὑψηλὴ θέση. Καὶ ἡ διατήρησή του στὴν θέση αὐτή, χωρὶς παραποίηση ἢ παράχρηση, εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν σωστὴ καλλιέργεια τῆς πνευματικῆς ζωῆς

τῶν πιστῶν, μοναχῶν καὶ κοσμικῶν».

Ποιός εἶναι ὁ σκοπός, ὁ ρόλος τοῦ πνευματικοῦ πατέρα στὴν ζωὴ τῶν πιστῶν; Δὲν εἶναι ὅπως νομίζουν πολλοί, ὅτι ὁ ἱερέας πνευματικὸς ἐξομολόγος δίνει τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μὲ τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως. Γιατὶ ὅπως ἔχουμε πεῖ καὶ παραπάνω πνευματικὸς πατέρας μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ κάποιος ποὺ δὲν ἔχει τὴν ἱερωσύνη. Ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ πνευματικοῦ πατέρα εἶναι νὰ ὁδηγεῖ τὰ πνευματικά του τέκνα στὸν Χριστό, νὰ τοὺς «μορφώνει» τὸν Χριστὸ στὶς καρδιές τους. Γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στοὺς Γαλάτας: «τεκνία μου, οὐς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν». Ὁ Ἀπόστολος κοπίαζε, πονοῦσε, ἀνάλωνε τὸν ἑαυτό του σὲ αὐτὸ τὸ ἔργο. Αἰσθανόταν τὶς ὠδίνες ποὺ βιώνει μία ἔγκυος γυναίκα κατὰ τὸν τοκετό, ἀλλὰ στὴν περίπτωση τοῦ Παύλου ὁμιλοῦμε γιὰ πνευματικὲς ὠδίνες καὶ πνευματικὴ γέννηση. Ὁ μοναδικὸς του πόθος, ἡ ἔγνοια του, ἡ φροντίδα του ἦταν πῶς νὰ ὁδηγήσει ἀπλανῶς, νὰ ἀναβιβάξει σὲ ὑψηλὴ πνευματικὴ γνώση «ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν», νὰ μορφώσει τὸν Χριστὸ στὶς καρδιές τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Ἔργο τοῦ πνευματικοῦ πατέρα δὲν εἶναι νὰ ἐξουσιάζει τὰ πνευματικά του τέκνα, ἀλλὰ νὰ τὰ στηρίζει, νὰ τὰ νοθετεῖ, νὰ τὰ παρηγορεῖ καὶ νὰ τὰ ὁδηγεῖ ἐν ἐλευθερίᾳ στὴν τελειότητα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, στὴν ὁδὸ τῆς θεώσεως. Νὰ τοὺς γνωρίζει καὶ νὰ τοὺς προσφέρει τὸν Χριστό. Ὅπως γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὰ πνευματικά του τέκνα στοὺς Κολασσαεῖς: «Ὅν ἡμεῖς καταγγέλλομεν (δηλαδὴ τὸν Χριστό) νοθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Θέλει ὁ Ἀπόστολος νὰ καταστήσει κάθε πνευματικὸ του τέκνο τέλειον ἐν Χριστῷ. Μόνο τότε θὰ βρεῖ ἀνάπαυση. Θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τὸν ἔχει θέσει σὲ αὐτὴν τὴν διακονία, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ μεταδώσει, νὰ ἀποκαλύψει «τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν», νὰ κάνει γνωστὸ στὰ πνευματικά του τέκνα νοθετώντας καὶ διδάσκοντάς τα «ἐν πάσῃ σοφίᾳ», «τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου», ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ «ὁ Χριστὸς ἐν ὑμῖν».

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅπως καὶ κάθε πνευματικὸς πατέρας πρέπει νὰ ἔχει πνευματικὸ πλοῦτο, νὰ ἔχει ἀποθέματα πνευματικὰ γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ δώσει καὶ σὲ ἄλλους καὶ κυρίως στὰ πνευματικά του τέκνα, ὅταν κριθεῖ ἀπαραίτητο. Γράφει στὰ πνευματικά του τέκνα ποὺ βρίσκονται στὴν Ρώμη, «ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς». Θέλει, ζητᾷ, ἐπιθυμεῖ διακαῶς νὰ τοὺς μεταδώσει πνευματικὰ χαρίσματα. Ἐπιμένει στὴν ἐσωτερικὴ ἐν Χριστῷ ζωὴ. Τὰ πνευματικά του τέκνα νὰ κραταιωθοῦν «διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἕσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις» αὐτῶν. Δὲν θέλει τὰ πνευματικά του τέκνα νὰ μένουν στάσιμα ἢ νὰ εἶναι ἀμέτοχοι τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐμπειρικῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ. Θέλει νὰ γνωρίσουν

«τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ» γιὰ νὰ γεμίσουν τὶς καρδιές τους μὲ ἀρετὲς καὶ κάθε οὐράνια εὐλογία τοῦ Θεοῦ, νὰ καταστοῦν πλήρεις «εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ».

Πνευματικὸς πατέρας γίνεται κάποιο συνειδητὸ μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ ἔχοντας μία προσωπική, ὑπεύθυνη σχέση ἀγάπης μὲ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ ἰδίου Σώματος, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀναγνωρίζεται ἡ πνευματικὴ καὶ πατρικὴ ιδιότητα τοῦ προσώπου του. Ἡ ἀναγνώριση αὐτὴ λειτουργεῖ ἀμφίδρομα, ὥστε μποροῦμε νὰ ποῦμε κατὰ κάποιο τρόπο ὅτι καὶ τὰ πνευματικὰ τέκνα «ἀναγεννοῦν» τὸν πνευματικὸν πατέρα. Τρέφουν τέτοια ἀγάπη, ἐμπιστοσύνη καὶ πνευματικὴ οἰκειότητα μὲ τὸν πνευματικὸν πατέρα, ὥστε καὶ ὁ πνευματικὸς πατέρας κατὰ κάποιο τρόπο νὰ τρέφεται ἀπὸ τὴν ἀγάπην τους. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὁμολογεῖ ὅτι τὰ πνευματικὰ του τέκνα στὴν Γαλατία βιώνουν καὶ ἐκδηλώνουν τέτοια ἀγάπη πρὸς αὐτόν, ὥστε ἂν ἦταν δυνατὸν θὰ ἔβγαζαν τοὺς ὀφθαλμούς τους καὶ θὰ τοὺς προσέφεραν σὲ αὐτόν. Ὁ Ἀπόστολος Τίτος, πνευματικὸ τέκνο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, μεταφέρει σὲ αὐτόν «τὴν ἐπιπόθησιν, τὸν ὀδυρμόν, τὸν ζῆλον», ποὺ ἔδειχναν τὰ πνευματικὰ τέκνα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν Κόρινθο γι' αὐτόν, ὥστε τὸ γεγονὸς αὐτὸ τὸν ἔκανε νὰ χαίρεται καὶ νὰ καυχᾶται.

Τὰ πνευματικὰ τέκνα ὑπακούουν στὸν πνευματικὸν πατέρα μὲ πολλὴ ἐμπιστοσύνη. Ποτὲ δὲν προτάσσουν τὴν λογικὴ ἀλλὰ τὴν πίστη. Γίνονται «μωροὶ διὰ Χριστόν». Ὅπως λέει ὁ Παῦλος στὰ προσφιλεῖς του πνευματικὰ τέκνα τῆς Κορίνθου, «εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός», γιὰτὶ μὲ αὐτόν τὸν τρόπο θὰ ἀποβάλουν τὴν κακίαν καὶ τὰ πάθη τους καὶ θὰ ἐνδυθοῦν τὸν Χριστό. Ὁφείλουν νὰ ἐκφράζουν εὐχαριστίαν καὶ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν πνευματικὸν πατέρα, γιὰτὶ αὐτὸς τοὺς κατέστησε μετόχους τῆς θείας ζωῆς καὶ υἱοθεσίας. Ὑπάρχει τέτοια ἔνωση μεταξὺ πνευματικοῦ πατέρα καὶ πνευματικοῦ τέκνου ποὺ ὑπερβαίνει ἀκόμα καὶ αὐτὴν τὴν σχέση τῶν σαρκικῶν γονέων μὲ τὰ τέκνα τους. Σὲ πολλὰς περιπτώσεις μπορεῖ νὰ χωρίζονται τοπικὰ λόγῳ μεγάλων ἀποστάσεων, ὅμως εἶναι ἐνωμένοι πνευματικά, ἐν Χριστῷ, μὲ ἄρρηκτους καὶ αἰωνίους δεσμούς. Κοινωνεῖ ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλο στὶς θλίψεις καὶ τὶς χαρές. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει ὅτι οἱ θλίψεις του γίνονται ἡ δόξα τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Ὁ ἴδιος γίνεται θυσία γιὰ νὰ ζήσουν τὰ πνευματικὰ του τέκνα: «Χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν». Αὐτὸ εἶναι ἕνα χαρακτηριστικὸ τοῦ πνευματικοῦ πατέρα, ἡ ἀνιδιοτέλεια σὲ ὅλες τὶς διαθέσεις του, τὶς κινήσεις του, τὶς ἐνέργειές του. Κενώνει τὸν ἑαυτό του, κατεβαίνει στὸν ἅδην, ἀσθενεῖ, βιώνει τὸν θάνατον γιὰ νὰ ζήσουν τὰ πνευματικὰ του τέκνα. Εὐχεται νὰ γίνῃ «ἀνάθεμα ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν» του, τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Θυσιάζεται ποικιλοτρόπως γιὰ νὰ ἐνδυναμωθοῦν, νὰ καταρτισθοῦν πνευματικῶς τὰ πνευματικὰ τέκνα του. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὁμολογεῖ γιὰ τοὺς πεφιλημένους τοῦ Κορινθίου: «Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ

δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν». Ἐπίσης στοὺς Κολασσαεῖς λέγει: «Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου». Αὕτῃ ἡ χαρὰ ποὺ ἔχει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, νὰ θλίβεται γιὰ τὸν Χριστὸ χάριν τῶν πνευματικῶν του τέκνων, προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐμπειρικὴ γνώση ποὺ ἔχει ἀποκτήσει, ὅτι οἱ θλίψεις γιὰ τὸν Χριστὸ εἶναι καὶ ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ προτρέπει καὶ ὁμολογεῖ γιὰ τοὺς Φιλιππησίους, «ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεῦειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν».

Τὸ χάρισμα τῆς διακρίσεως, ὅπως προαναφέραμε εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὸν πνευματικὸ πατέρα. Τότε καὶ μόνοκάνει σωστὴ διάγνωση τῆς πνευματικῆς κατάστασης τοῦ πνευματικοῦ του τέκνου. Ἔτσι βοηθᾷ μὲ κάθε τρόπο στὴν πνευματικὴ καρποφορίαν ἀξιοποιώντας τὸ χάρισμα τοῦ καθενός. Σκοπὸς τῆς ποιμαντικῆς καθοδήγησης δὲν εἶναι ὁ πειθαναγκασμὸς τοῦ πιστοῦ, ἀλλὰ ἡ καθοδήγησή του μέσα στὸ πνεῦμα τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. Μόνο ὅταν διασφαλίζεται ἡ ἐλευθερία τῶν ἀνθρώπων γεννιοῦνται ὑγιὲς πνευματικὰ τέκνα, ὁλοκληρωμένα πρόσωπα. Στὸς Γαλάτας ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συστήνει: «Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἣ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε». Δὲν θέλει τὰ πνευματικὰ του τέκνα νὰ αἰσθάνονται ὅτι καταπιέζονται, ὅτι βρίσκονται ὑπὸ ζυγὸ δουλείας, ἀλλὰ ἐλεύθερα νὰ ἀγωνίζονται τὸν «καλὸν ἀγῶνα», ἐλεύθερα νὰ ὑπακούουν στὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ τους πατέρα. Ὁ πνευματικὸς πατέρας εἶναι ὁ χαρισματικὸς μυσταγωγὸς στὴν ζωὴ τοῦ Πνεύματος. Σκοπὸς τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἀπόκτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γι' αὐτὸ ἐξάλλου λέγεται καὶ πνευματικὴ ζωή. Καὶ ὅπως λέει ὁ Παῦλος στὰ πνευματικὰ του τέκνα τῆς Κορίνθου «οὗ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία». Δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ κάποιος πραγματικὰ ἐλεύθερος, νὰ αἰσθανθεῖ ἐλευθερίαν ἀπὸ τὰ πάθη, ἂν δὲν ἐνεργεῖ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα μέσα στὴν καρδιά του.

Ὁ πιστὸς γιὰ νὰ θεραπευτεῖ, νὰ καθαριστεῖ ἀπὸ τὰ πάθη, νὰ βιώσῃ τὴν θείαν Χάρη ἔχει ἀνάγκη τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι «ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας». Ὁ πνευματικὸς πατέρας ὀφείλει νὰ προσφέρει στὸ πνευματικὸ του τέκνο αὐτὸν τὸν λόγον, τὸν ἰδιαίτερο, τὸν προσωπικόν, τὸν διακριτικὸν λόγον πρὸς σωτηρίαν. Πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ἕτοιμος νὰ δίνει λόγον καὶ ὅταν τοῦ ζητηθεῖ, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸν παρακινήσῃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Σὲ αὐτὸν τὸν διακριτικόν, διορατικόν λόγον ἀναφέρεται καὶ ἡ περίπτωσις στὸ Γεροντικὸ ποὺ κάποιος ζητᾷ μὲ πόνο καὶ ἐπιμονὴ ἀπὸ τὸν ἀββᾶ Εὐπρέπιο, «ἀββᾶ, εἶπέ λόγον, πῶς θὰ σωθῶ;». Συνάντησα ἕναν ἀγωνιζόμενον λαϊκὸ ἐκτὸς Ἁγίου Ὁρους, ὁ ὁποῖός μοῦ

εἶπε ὅτι εἶχε τρία χρόνια νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀλλὰ αὐτὰ τὰ τρία χρόνια τὸν συντηροῦσε πνευματικὰ ἕνας λόγος ποὺ τοῦ εἶχε πεῖ τότε ἕνας Ἀγιορείτης μοναχός. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συστήνει στὸ πνευματικὸ του τέκνο, τὸν Ἀπόστολο Τιμόθεο: «Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως».

Ἀνάλογα μὲ ποιὰ εἶναι τὰ πάθη τοῦ πνευματικοῦ του τέκνου ὁ πνευματικὸς πατέρας πρέπει μὲ σύνεση καὶ μεθοδικὰ νὰ φροντίζει ποιὰ θεραπευτικὴ ἀγωγή θὰ ἀκολουθήσει. Δὲν βιάζεται γιὰ νὰ πετύχει τὸν σκοπὸ του. Γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος σὲ κάποια πνευματικά του τέκνα ποὺ ἀκόμα βρίσκονταν σὲ νηπιακὴ πνευματικὴ κατάσταση: «Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα καὶ οὐ βρῶμα οὐπω γὰρ ἠδύνασθε ἀλλ' οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε». Τὸ γάλα εἶναι ἡ πράξη, ἡ πρακτικὴ ζωὴ μὲ ἐπιμέλεια στὴν τήρηση τῶν ἐντολῶν. Ἡ στερεὰ τροφὴ εἶναι ὁ φωτισμός, ἡ ἀπόκτηση πνευματικῆς γνώσης μὲ τὴν πίστη τῆς θεωρίας καὶ βίωση τῆς θείας Χάριτος. Ὁ στόχος του καὶ ἡ ἐπιθυμία του ἦταν νὰ ἀναβιβασθοῦν, νὰ μεθληκιωθοῦν ὅλα τὰ πνευματικά του τέκνα «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ».

Ὁ πνευματικὸς πατέρας φροντίζει νὰ παραδώσει στὰ πνευματικά του τέκνα αὐτὰ ποὺ καὶ ὁ ἴδιος παρέλαβε ἀπὸ τὸν δικό του πνευματικὸ πατέρα. Αὕτὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Ὅσα ἀπὸ τὰ πνευματικά τέκνα ἀποδειχθοῦν ἄξια αὐτῆς τῆς εὐλογίας θὰ παραλάβουν ἐμπειρικὰ ὅλη τὴν διδαχὴ καὶ ἐμπειρία ὡς παρακαταθήκη γιὰ νὰ μπορέσουν στὴν συνέχεια νὰ τὴν μεταλαμπαδεύσουν στοὺς ἐπομένους, στὰ δικά τους πνευματικά τέκνα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὸ ἄξιο πνευματικὸ του τέκνο, τὸν Ἀπόστολο Τιμόθεο, συμβουλεύει μὲ πόνο καὶ ἀγάπη «τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν».

Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος εἴτε βρίσκεται σὲ πλάνη καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη πνευματικὴ ζωὴ εἴτε δυστυχεῖ μέσα στὴν παντοειδῆ ἁμαρτωλότητά του. Ἔχει ἀνάγκη σήμερα ὁ κόσμος ὅχι ἀπὸ λόγια καὶ ἄμβωνες, ἀλλὰ ἀπὸ πνευματικοὺς πατέρες ποὺ θὰ ἀγκαλιάζουν τοὺς πονεμένους, τοὺς θλιβομένους, τοὺς πλανεμένους, ποὺ θὰ ψάχνουν γιὰ τὰ ἀπολωλότα πρόβατα γιὰ νὰ τοὺς προτρέψουν σὲ μετάνοια... «χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρειάν ἔχουσι μετανοίας». Αὐτοὶ θὰ εἶναι οἱ καλοὶ ποιμένες σύμφωνα μὲ τὸ πρότυπο τοῦ Χριστοῦ, ποὺ θὰ θυσιάζουν τὴν ψυχὴ τους ὑπὲρ τῶν προβάτων, τῶν πνευματικῶν τους τέκνων. Θὰ κουράζονται, θὰ πονοῦν γιὰ νὰ μορφώσουν τὸν Χριστὸ στὶς καρδιὰς τῶν πνευματικῶν τους τέκνων, ὅπως ἔκανε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν».

Νὰ εὐχόμεστε ὁ Κύριος νὰ δώσει νὰ ἀναδειχθοῦν καὶ στὶς ἡμέρες μας πνευματικοὶ πατέρες στὸ ὕψος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Βέβαια αὐτὸ μπορεῖ νὰ φαίνεται

ἀνέφικτο, ἀλλὰ τουλάχιστον νὰ ἔχουν τὸ πνεῦμα τοῦ Παύλου, νὰ ἐνστερνίζονται καὶ νὰ ἀγωνίζονται σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλία του. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἦταν ὁ κατεξοχήν πνευματικὸς πατέρας. Ἐμεῖς εἴτε εἵμαστε πνευματικοὶ πατέρες εἴτε πνευματικὰ τέκνα ἂς γίνουμεμιμητές του, ὅπως καὶ αὐτὸς τοῦ Χριστοῦ, καθὼς ἔλεγε στὰ ἀγαπημένα του πνευματικὰ τέκνα, τοὺς Κορινθίους: «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κάγὼ Χριστοῦ». Ἀμήν.